№ 91.

GAZETA WARSZAWSKA

Z WARSZAWY DNIA 14 LISTOPADA R. 1797. WE WTOREK.

Z Hagi 31. Października.

Wczoray otrzymaliśmy traktat pokoiu między Cesarzem i Rzplitą Francuzką, o czym zaraz Prezydent doniosł Konwencyi narodowey i traktat ten w imieniu wydziału interessow zagranicznych był przeczytany, i ieſt takowy:

„*Traktat oſtateczny pokoiu między Rzeplitą Francuzką i Cesarzem.*„

N. Cesarz JMość Krol Węgierſki i Czeſki i Rzplita Francuzka chcąc ugruntować pokoy, ktorego zasady w przedugodnych warunkach w zamku *Eckenwald* przy *Leoben* w Styryi d. 18. Kwietnia 1797 (d. 29. *Germinal* 5 roku iedney i nierozdzielney Rzplitey Francuzkiey) ułożone były, wyznaczyli Pełnomocnikami; N. Cesarz i Krol Pana *Marciusza Maſtrilly*, Szlachetnego Neapolitańſkiego Patrycyusza, Margrabiego *de Gallo*, *Ludwika* Hrabiego *de Cobenzel*, P. *Maxymiliana* Hrabiego *de Meerfeld* i *Ignacego* Barona *de Degelmann*, a Rzplita Francuzka *Buonaparte* naywyższego wodza armii Francuzkiey Włoſkiey, ktorzy po zamienieniu swych pełnomocnictw na naſtępuiące artykuły ugodzili się.

Art. 1.) Ma bydź w przyszłości na zawsze trwały i nienaruszony pokoy między Nayiaś. Cesarzem Jmcią Krolem Węgierſkim i Czeſkim, iego dziedzicami i naſtępcami i Rzplitą Francuzką. Umawiaiące się ſtrony zwracać będą naywiękſzą swoią uwagę, na utrzymanie między sobą i swoiemi kraiami zupełnego porozumienia się, nie pozwalaiąc w przyszłości aby tak z iedney iak z drugiey ſtrony, nieprzyiacielſkie czynności na lądzie lub na wodzie, z iakieykolwiek bądź przyczyny lub pod iakimkolwiek pozorem naſtąpiły, i wszyſtko ma bydź iak nayſtaranniey unikane, coby mogło w przyszłości wzruszać przywroconą szczęśliwie iedność. Tym więc, ktorzyby iedney lub drugiey z ſtron umawiaiących się w czymkolwiek szkodzić chcieli, żadna pomoc i opieka, ani *directe* ani *indirecte* nie ma bydź dawana.

2.) Po zamianie ratyfikacyi teraźnieyszego traktatu obydwie ſtrony uwolnią zaraz z sekweſtru dobra, prawa i przychody prywatne osob mieszkaiących w danych ich kraiach; iako też w kraich wcielonych do nich i obowiązuią się zapłacić wszyſtkie summy wraz z prowizyami pożyczone im od wspomnionych prywatnych osob.

Artykuł ten ma się także ściągać do Rzplitey Cisalpińſkiey.

3.) N. Cesarz JMść Krol Węgierſki i Czeſki wyrzeka się swoim i swych naſtępcow imieniem na rzecz Rzplitey Francuzkiey, wszyſtkich praw i pretensyi do dawnych Belgickich prowincyi znanych pod imieniem Niderlandow Auſtryackich. Rzplita Francuzka będzie posiadała na zawsze te kraie ze wszyſtkiemi prawami samowładztwa, własności i dobrami terrytoryalnemi.

4.) Wszyſtkie przed woyną zaciągnione długi, hypotekowane na kraiach powyższym artykułem wspomnianych, ſtaią się długami Rzplitey Francuzkiey. Pełnomocnicy Cesarza JMci iak tylko będzie

można nayprędzey, a nawet przed zamianą ratyfikacyow, podadzą ich etat Pełnomocnikom Rzplitey Francuzkiey, ażeby obydwie ſtrony, przy zamianie mogły się zgodzić na wszyſtkie artykuły, ktore iako wyiaśnienie lub dodatek do teraźnieyszego uważane bydź maią.

5.) N. Cesarz Jmść zezwala, ażeby Rzplita Francuzka zatrzymała z wszyſtkiemi prawami samowładztwa dawne Weneckie, Lewanckie wyspy, *Korfu*, *Zante*, *Cefalonią*, *S. Mauro*, *Cerigo* i inne do nich przynależące, iako też *Butrinto*, *Larta*, *Vonizza* i w powszechności wszyſtkie possessye Weneckie w Albanii poniżey odnogi *Lodrino* leżące.

6.) Rzplita Francuzka zezwala, ażeby Cesarz Jmść z wszelkiemi prawami samowładztwa i własności posiadał niżey wymienione kraie. *Jſtryą*, *Dalmacyą*, bywsze Weneckie wyspy na morzu adryatyckim, uyścia *Cattaro*, miaſto *Wenecyą*, Laguny i kraie leżące między dziedzicznemi prowincyami Cesarza Jmci, morzem adryatyckim i linią maiącą bydź prowadzoną z *Tyrolu* od *Gardola* przez iezioro *Garda* aż do *Lacise*, z tamtąd pociągniona będzie woienna linia aż do *S. Giacomo*, obydwom ſtronom rowny zyſk przynosząca, a maiąca bydź ieszcze przed zamianą ratyfikacyow teraźnieyszego traktatu pociągnioną. Linia graniczna przechodzić potym będzie *Adige* przy *S. Giacomo* i iść po nad lewym brzegiem teyże rzeki, aż do uyścia *Kanału białego* zaymuiąc część *Porto-Legnago* znayduiącą się na prawym brzegu *Adigi* i okrąg kraiu 3000 sążni wynoszący. Linia daley ciągnąc się będzie po nad brzegiem *białego Kanału*, po nad lewym brzegiem *Tartaro*, po nad lewym brzegiem kanału *la Polisella* zwanego, aż do uyścia iego do rzeki *Po* i po nad lewym brzegiem wielkiey rzeki *Po* aż do morza.

7.) Cesarz Jmść &c. z rzeka się nazawsze swoim i swych naſtępcow imieniem na rzecz Rzplitey Cisalpińſkiey wszyſtkich praw i pretensyi do tych kraiow, ktore posiadał przed woyną, a czyniących teraz część Rzplitey Cisalpińſkiey, ktora ie z wszelkiemi prawami samowładności i własności i dobrami territorialnemi posiadać będzie.

8.) Cesarz Jmść uznaie Rzplitę Cisalpińſką iako udzielne mocarſtwo.

Ta Rzplita zaymuie bywszą *Lombardyą* Auſtryacką, kraie *Bergamasco*, *Bresciano*, *Cremasco*, miaſto i fortece *Mantue*, kray *Mantuańſki*, *Peschiera*, część dawnych Weneckich prowincyi na zachodzie i południu linią pograniczną w 6tym artykule opisaną oznaczonych, kray *Modeny*, *Massa i Carara* i trzy legacye *Bononii*, *Ferrary* i *Romanii*.

9.) We wszyſtkich kraiach ninieyszym traktatem uſtąpionych, zyſkanych lub zamienionych, dobra, ruchomości i przychody mieszkańcow maią bydź uwolnione z sekweſtru, z powodu teraźnieyszey woyny włożonego. Ci, ktorzyby dłużey w tych kraiach mieszkać nie chcieli, maią to w ciągu 3. miesięcy po ogłoszeniu ninieyszego traktatu pokoiu oznaymić, a trzy lata czasu pozwolone im będzie, do sprzedania dobr ruchomych lub nieruchomych.

10.) Długi hypotekowane na kraiach uſtąpionych, zyſkanych lub zamienionych ninieyszym traktatem, ſtaią się długami mocarſtwa zyſkuiącego też kraie.

11.) Ma bydź wolna żegluga na części tych rzek i kanałow, ktore ſtanowią granicę między Prowincyami Cesarſkiemi i Rzplitą Cisalpińſką tak, że żadna ſtrona nie może żadnego cła na nich ſtanowić lub zbroyne ſtatki utrzymywać, co iednak nie sprzeciwia się śrzodkom potrzebnym

ostrożności dla bezpieczeństwa *Porto Legnago*.

12.) Wszystkie sprzedaże i zaciągnione obowiązki od miast, rządow lub zwierzchności administracyinych bywszego kraiu Weneckiego, na utrzymanie woysk Niemieckich lub Francuzkich, aż do daty podpisania ninieyszego traktatu, maią bydź potwierdzone i za prawne uznane.

13.) Archiwa kraiow ustąpionych lub zamienionych w czasie 3ch miesięcy od daty zamiany ratyfikacyi ninieyszego traktatu, maią bydź oddane mocarstwom zaymuiącym ie. Plany i karty, fortec, miast i kraiow zyskanych ninieyszym traktatem przez umawiaiące się mocarstwa, będą im wiernie oddane. Woienne także papiery i regestra sztabom armiow należące się; powinny bydź wrocone.

14.) Obydwie kontraktuiące strony rownie żądaiąc oddalenia wszystkiego, coby przywroconey dobrey harmonii między niemi szkodzić mogło, obowiązuią się nayuroczyściey, przykładać się wszelkiemi siłami do utrzymywania spokoyności wewnętrzney w swych kraiach.

15.) Ma bydź zaraz zawarty traktat handlowy na sprawiedliwych i takich zasadach, ktoreby iednakowe zyski Cesarzowi JMci i Rzptey Francuzkiey zapewniały, a rowne tym, iakie sobie maią pozwolone, narody naybardziey faworyzowane.

Tymczasem wszystkie handlowe kommunikacye i związki maią bydź w tym stanie iak były przed woyną.

16.) Żaden z mieszkańcow prowincyi przez woyska Austryackie lub Francuzkie zaiętych, nie będzie sądownie prześladowany, ani co do swoiey osoby ani co do maiątku, za polityczne zdania lub czynności, obywatelskie, woyskowe albo handlowe w ciągu woyny między obydwoma mocarstwami.

17.) N. Cesarz JMść stosownie do prawideł neutralności, nie może przyimować do swych portow w ciągu teraznieyszey woyny więcey nad 6 woiennych okrętow, należących do mocarstw w woynie będących.

18.) Cesarz JMć obowiązuie się ustąpić Xiążęciu *Modeny* w nadgrodę kraiow, ktore z następcami swemi miał we Włoszech, *Bryzgowią*, ktorą posiadać ma pod temiż warunkami iak dawniey kray Modeński.

19.) Dobra osobiste nieruchome, ieszcze nie sprzedane Arcy Xiążęcia *Karola* i Arcy-Xiężny *Krystyny*, leżące w kraiach ustąpionych Rzpltey Francuzkiey, maią im bydź zwrocone pod obowiązkiem sprzedania ich w ciągu lat 3.

Toż samo ma się rozumieć o dobrach nieruchomych osobistych Arcy Xiążęcia *Ferdynanda* w kraiach Rzptey Cisalpińskiey leżących.

20.) W *Rastadt* ma się odprawić kongres składaiący się iedynie z pełnomocnikow Rzeszy Niemieckiey i Rzpltey Francuzkiey do pacifikacyi obydwoch mocarstw. Kongres ma się rospocząć w ciągu iednego miesiąca po podpisaniu ninieyszego traktatu, albo ieżeli można iszcze prędzey.

21.) Wszyscy niewolnicy woienni stron obydwoch, iako też w ciągu woyny zabrani lub dani zakładnicy, a dotychczas ieszcze trzymani, w 40 dniach od daty podpisu ninieyszego traktatu, na wolność wypuszczeni zostaną.

22.) Kontrybucye i liwerunki zabierane w kraiach stron kontraktuiących, maią ustać od dnia zamiany ratyfikacyi teraznieyszego traktatu.

23.) Cesarz JMć i Rzeplta Francuzka zatrzymaią tenże sam ceremoniał względem rangi i innych etykiet, iaki był przed woyną.

Cesarz JMć i Rzplta Cisalpińska zachowywać maią, między sobą tenże ceremoniał i etykiete iaka była między Cesarzem i *Wenecyą*.

24.) Traktat niniejszy będzie wspolny dla Rzpltey Batawow.

25.) Traktat niniejszy będzie od Cesarza JMci i Rzpltey Francuzkiey w 30. dniach od daty dzisieyszey rachuiąc albo i prędzey ieżeli można ratyfikowany i ratyfikacye w przyzwoitey formie w *Rastadt* zamienione zostaną.

Działo się w *Campo Formio* przy *Udine* 17. Października 1797. (26 *Vendemiaire* 6. roku iedney i nierozdzielney Rzpltey Francuzkiey (podpisano) *Buonaparte* — Margrabia *de Gallo* — Ludwik Hrabia *Cobenzl* — Hrabia *da Meerfeld* G. M. — Hrabia *Degelmann*.

Dyrektoryat W. potwierdza i podpisuie teraźnieyszy traktat pokoiu z N. Cesarzem Krolem Węgierskim i Czeskim imieniem Rzptey Francuzkiey przez O. *Buonaparte* wodza armii Włoskiey negocyowany do czego pełnomocnictwem Dyrektoryatu W. i iego instrukcyą był upoważniony. Działo się w pałacu narodowym Dyrektoryatu W. d. 5. *Brumaire* (26 Października 6. roku iedney i nierozdzielney Rzpltey Francuzkiey.

Traktat ten pokoiu przez 2ch kuryerow z *Paryża* iest przywieziony, ieden był przysłany od naszego Ministra *Vos van Steenwyk* do wydziału Interessow zagranicznych a drugi od G. *Beurnonville* do Ob. *Noel* Ministra Rzpltey Francuzkiey tu będącego.

Wieczorem *Haga* była illuminowana. Słychać, że oprocz powyższych artykułow pokoiu są ieszcze inne tayne, i te, ktore maią służyć za zasadę pokoiu z Rzeszą Niemiecką, maiącego bydź układanym na kongresie w *Rastadt*.

Że zaś na pomienionym Kongressie tylko Pełnomocnicy Francuzcy i Niemieccy znaydować się maią, przeto interes nasz i kompensacya domu Oranii bezpośrzednie między Francyą i naszym rządem ma być układana, i dla tego Gen: *Sando* zapewne dziś ieszcze do *Paryża* wyiedzie.

Słychać, że Minister Francuzki Ob. *Noel* w charakterze Posła do Szwecyi poiedzie.

Z Paryża 26. Października.

Od onegday rozchodziła się pogłoska, że pokoy nasz z Austryą został podpisany w *Udine*. Wiele dziennikow doniosło o tym, iak o wiadomości niewątpliwey, dodaiąc, że kuryer przybył w nocy między d. 23 i 24 lecz Redaktor pod datą 25 zaprzeczył temu zupełnie pisząc: „Kuryer oczekiwany z niecierpliwością od armii Włoskiey nie przybył ieszcze.„ Z tego iednak wnosiło wielu, że rząd oczekuie doniesienia o pokoiu.

W istocie dziś rano życzenia ogólne spełniły się, gdy się dowiedziano, że kuryer przybył w nocy do Dyrektoryatu i przywiozł traktat pokoiu podpisany d. 17 między Austryą i Francyą. Dyrektoryat natychmiast się zgromadził i wkrotce potym przesłał poselstwo do ciała Prawodawczego.

Rada 500 właśnie zaczynała swą sessyą, gdy posłaniec Dyrektoryatu wykon: wszedł do sali, zaraz okrzyki radości słyszeć się dały i wszyscy deputowani powstali z mieysc swoich. — Gdy się uspo-

koiło Prezydent pismo Dyrektoryatu oddał iednemu z Sekretarzow, ktory go czytał w wyrazach następuiących:

„ Obywatele Reprezentanci! Dyrektoryat wyk: potwierdził traktat pokoiu ostatecznego między Rzplitą Francuzką i Cesarzem d. 26 *Vendemiaire* (17 Paźdz:) zawartego. — Traktat ten był negocyowany z naszey strony przez Gen: *Buonaparte* opatrzonego w potrzebne pełnomocnictwo, a z strony Austryackiey przez Margrabiego *de Gallo*, Hrabiego *Cobenzl*, Barona *Degelmann* i Gen: *Meerfeld* Ministrow Pełnomocnych Cesarza. Stosownie do 335 artykułu Konstytucyi Dyrektoryat przesyła wam ten traktat do ratyfikowania.„

W czasie i po przeczytaniu tego poselstwa poklaski i okrzyki: Niech żyie Rzplta z wszystkich stron słyszeć się dawały.

Jean Debrie zabrawszy głos mowił o usługach znacznych rycerza nieśmiertelney chwały i sławnego pacifikatora *Buonaparte* i żądał, aby rada uchwaliła, że wodz ten dobrze się zasłużył oyczyznie, i ażeby co 5 lat uroczystość pokoiu obchodzona była. Inni Reprezentanci wnosili, aby rownież uchwalili, że woyska Rzpltey dobrze się zasłużyły oyczyznie. Co wszystko do deputacyi odesłano. — Poczym rada 500 po odstąpieniu arbitrow wysłuchała czytania samego traktatu.

Z Paryża 27 Października

(*z Gazety Berlińskiey.*)

Pokoy z Cesarzem iest podpisany, przesłany ciału prawodawczemu, i wystrzałem z armat całemu ogłoszony miastu (większa część gazet i pism publicznych Paryzkich od d. 22 nie przybyła. Redaktor pod d. 6 *Brumaire* (27 Paźdz:) w Numerze 681, zawiera traktat pokoiu z Austryą zawarty, lecz razem wydrukował *dodatek*, w ktorym wyraził, że nie może zaręczyć za iego autentyczność.)

Dyrektoryat wyk: zaraz po potwierdzeniu traktatu pokoiu z Austryą zawartego, następuiące dwa ważne wyroki wydał.

1. Na brzegach *Oceanuma* bydź niezwłocznie uformowana armia pod imieniem Armii Angielskiey. Naywyższą iey kommendę mieć będzie Gen: *Buonaparte*. Tymczasem obeymie rząd nad nią Gen: *Desaix* i dla tego zaraz do *Rennes* udać się ma.

2. Gdy Krolowa Portugalii zamiast ratyfikowania w 2ch miesiącach traktatu pokoiu, cytadellę Lizbońską i nayznacznieysze stanowiska Anglikom wydała; przeto pokoy ten ma być uważany iak gdyby nie nastąpił, a Poseł Portugalski ma natychmiast Francyą opuścić.

Z Paryża 26 Października.

O. *Bonnies* ktory tu niedawno wraz z O. *Treilhard* z *Lille* przybył, do Włoch wyiechał.

Siedzący w tuteyszych więzieniach emigranci, maią bydź do *Rochefort* przeprowadzeni, a z tamtąd na mieysce dalszego przeznaczenia.

Stosownie do listu z *Ajaccio* w Redaktorze znayduiącego się, spisek na wyspie *Korsyce* przeciw Rzpltey wybuchnął, lecz już iest przytłumiony. — Emigranci i roialiści maiąc zaufanie w dawnieyszym stanie interessow we Francyi, zaczeli już od nieiakiego czasu głośno mowić o przywroceniu dawnego rządu. — Ku końcu miesiącą *Fructidor* układ ich buntu, miał bydź do skutku przyprowadzony. Wprzody ieszcze wydali manifest imieniem Religii, rabowali i założyli oboz przy *Aiaccio*, zagrażaiąc rządowi i władzom konstytucyinym. D. 28. *Fructidor*, Administracya centralna z wydanych sobie papierow odkryła plan spiskowych maiący bydź w samym *Aiaccio* uskuteczniony, i aresztowa-

ła osoby na ktorych buntownicy nadzieie swe pokładali. Ze iednak nie zaraz do ich sądzenia przystąpiono, buntownicy zuchwalsi zagrażali śmiercią tym, ktorzy ich przyiacioł więzić ośmielili się. W tym właśnie momencie, patryoci odebrali wiadomość o zniszczonym 18 *Fructidor* spisku w *Paryżu*, co im dodało odwagi, uderzyli na spiskowych i po kilku wystrzałach rozproszyli, teraz wyszukiwaniem ich zatrudniaią się. Na czele buntownikow znaydowało się 3 emigrantow służących dawniey w korpusie *Kondeusza*, mieli iuż uorganizowany rząd tymczasowy, prawa swe &c.

W ciele prawodawczym podano proiekt pomnożenia garnizonow w *la Vendée*.

Onegday rozdawano w *Odeon* nadgrody uczniom muzyki w narodowym conservatorium.

Obywatel *Beauchamp*, ktory do *Trebizontu* d. 26. Czerwca 1797. przybył, powrocił do *Konstantynopola* d. 4 Września. Pisał on do Obywatela *Lalande*, iż czynił uwagi astronomiczne nad znacznieyszemi punktami morza czarnego i znalazł, że *Sinope* leży w szerokości 24 gradusow i minut 2, chociaż na naylepszych naszych kartach kładziono go pod 41 stopniem, tak dalece, że szerokość morza czarnego między przylądkami *Karadze* i *Jndgé* nie 62 mil lecz tylko 37 wynosi. Błąd tak znaczny wart był pracy tak gorliwego astronoma. — D. 20 Października miał poiechać do *Bagdatu*, z tamtąd uda się do *Mascate* w Arabii, gdzie zostanie iako konsul Rzpltey Francuzkiey.

Będący tu Ambassador Turecki kazał się odmalować.

Załuiemy przegraney naszych aliantow Batawow, lecz w powszechności nikt nie gani ich Admirała, żałuią go tylko, gdyż wszystkie wiadomości zgadzaią się, że się z nieustraszonym męstwem potykał.

W kole konstytucyinym Obywatel *Térémin* podał proiekt potroynego *ostracismu*, pierwszemu podpadać maią ludzie, ktorzyby byli niebezpiecznemi dla wolności, drugiemu osoby maiące wiele wpływu w departamentach, a trzeciemu obywatele zasiadaiący w Administracyach centralnych lub ciele prawodawczym, a ktorzyby boiaźń iaką sprawiali. Mowca mniemał, że naylepszym by sposobem do zapobieżenia spiskom było, zamienić proiekt iego w prawo fundamentalne Rzptey. *Benjamin Constant*, *Paganel* i wielu innych mowcow powstało przeciw takowemu proiektowi i całe prawie zgromadzenie poszło za ich zdaniem.

Flottą Brestenską kommenderuie zawsze Admirał *Morard de Galles*.

Zapewniaią, że rząd nasz nalega na Hollandyą, ażeby iak nayprędzey wystawiła liczbę okrętow rowną utraconym przez stałość swoią samo nawet przezwyciężyła nieszczęście. — Słychać, że nowy Ambassador Francuzki *Delacroix* maiący zastąpić Ob: *Noel* ma zlecenie żądać od zgromadzenia narodowego Batawow, ażeby iak nayśpiesznieу podało nowy proiekt konstytucyi dla ustalenia rządu Rzpltey.

Generał *Beurnonville* dostał roskaz zaprzestać sprawowania obowiązkow wodza naywyższego armii połnocney. Woysko to składać teraz będzie Dywizyą armii Niemiec. — Zdaie się, że *Beurnonville* nie będzie iuż użyty.

Nie potwierdza się wcale, ażeby O. *Treilhard* nie przyiął Ambassady do *Neapolu* — w tych dniach bowiem ma tam wyiechać.

Genueńczykowie nieukontentowani z pobratania się z Rzpltą Cisalpińską, proszą teraz, ażeby byli wcieleni do Rzpltey

Francuzkiey i rząd iey tymczasowy wysłał w tey mierze kuryerow do *Udine* i do *Paryża* przekładaiąc iak położenie kraiu, przemysł iego, produkta, handel i wspaniały port Genueński, wiele pożytkow Rzpltey Francuzkiey wſkazuią. — To wszyſtko dowodzi, iak żądaiący połączenia wszyſtkich narodow Włoſkich nie znaią dobrze ich geniuszu i ſkłonności. Niemasz podobno części świata, w ktoreyby nienawiść iednego miaſta ku drugiemu, toż samo i ludow między sobą, była gdzie tak uporczywa, zapalona i wielka.

Blanchard ma powrocić z Ameryki, doniosł on, że wynalazł sekret kierowania balonem za pomocą wiatrow, ktorych dyrekcya w rożnych częściach powietrzokręgu ieſt rożna. To lubo iuż dawniey wiadomym było, doświadczeniem 45 podroży powietrznych usiłował ſtwierdzić. Ma on z *Havre* puścić się balonem, na śniadanie ſtanąć w *Petit Andeby* miey scu swoiego urodzenia, a na obiad w *Paryżu*.

Z Konſtantynopola 25 Września.

W tych dniach nowy *Reis Effendi*, czyli miniſter interessow zagranicznych, miał konferencyą z tuteyszym Francuzkim Ambassadorem Obywatelem *Aubert Dubayet*, względem ſtanu pogranicznych prowincyi Tureckich. Pełnomocnik Rzptey zapewnił, że wcale nie ieſt zamiarem Francuzow wzruszać spokoyność w kraiach W. Sułtana i poddanych przeciw zwierżchności podburzać. Wszyſtkie pogłoſki w tey mierze rozsiane, były dziełem nieprzyiacioł Francyi. Prowincye Porty Ottomańſkiey ſtosownie do wydanych rozkazow od Dyrektoryatu W. są przez Generałow i woyſka Francuzkie w przyiacielſkim sposobie zawsze traktowane. — Miniſterium tuteysze bardzo było kontente z tey odpowiedzi.

Jussuf Basza będący W. Wezyrem w oſtatniey woynie, a potym zrzucony z tego urzędu, wcale niespodziewanie z wygnania swego przywołany zoſtał. Wielu rozumie, że obeymie kommende 40 tysięcy woyſka i pomarszeruie przeciw zbuntowanemu Baszy *Widdynu*, ktory nie ieſt tak bardzo pobity iak dawniey głoszono i zebrał siłe do 30,000 wynoszącą.

„*Liſt z Konſtantynopola pisany dnia 30 Września do Redaktora gazety Dwochmoſtow*„.

Zyczyłbyś mieć wiadomość iakie ieſt systema ſkarbu Państwa Ottomańſkiego, iakie iego dochody i iaki sposob wybierania podatkow &c.

W rządzie w ktorym wszyſtkie części administracyi tak są ſkomplikowane i głęboką taiemnicą pokryte; w rządzie w ktorym nad użycie władzy, więcey doſtarcza zabytkow niżeli sama władza, gdy z inney ſtrony rozwolnienie będące nieuchronnym ſkutkiem rozległości Państwa, i źle powziętego syſtematu, tamuie źrzodła doſtatkow narodowych i zwraca one od prawdziwego przeznaczenia; w takowym rządzie syſtema ſkarbowe podobne ieſt do labiryntu krętego prowadzącego do niezgruntowaney przepaści. Lecz ieśli niepodobną ieſt rzeczą dokładnie ocenić wielkość doſtatkow ſkarbowych Mocarſtwa Ottomańſkiego, wszelako można powziąść zbliżaiące wyobrażenie, i wyszczegulnić źrzodła z ktorych wypływaią.

Potrzeba nayprzod wiedzieć, iż dwie są przepaści pochłaniaiące dochody tego ogromnego Państwa: *ſkarb wewnętrzny i ſkarb zewnętrzny*. Pierwszy należy do Sułtana i nim podług upodobania zarządza. Wielkość tego ſkarbu ieſt nie obrachowana, i ma bydź niezmierny: pomnaża się codziennie monetą z mennic *Stambułu*; konfiſkatą dobr Baszow i innych u-

rzędnikow, i prawem spadkowym ktore posiada samowładzca iako dziedzic swych poddanych, prawo te niezmiernie przynosi dochody i summy nieprzeliczone do skarbu Cesarskiego. Jednakże Cesarz nie zawsze tego prawa używa, bierze tylko spadki po urzędnikach i wielkich bogaczach, zostawuiąc znaczną część dzieciom i wdowom. Takie są źrzodła skarbu Cesarskiego, nie można więc prawdziwego onych waloru oznaczyć, złożony iest w Seraiu pod dozorem czarnego Rzezańca *Khasné Vekili.* Urząd iego iest znakomity w Seraiu, używa Turbanu podobnego iak Wezyr Wielki. Skarb wewnętrzny zasila pożyczanym sposobem skarb kraiowy, rzadko iednak odbiera i teraz nawet tęn, ostatni winien mu iest 500. tysięcy kies, czyli 500,000,000 liwrow.

Skarb zewnętrzny czyni wszelkie wydatki, stałe iego dochody nie przenoszą 200 milionow. Pochodzą 1.) z *Kharach* czyli pogłownego; nayboga si nie opłacaią więcey iak po 11. piastrow. Kto nic nie ma, nie płaci, iako i kobiety i dzieci 14 lat nie maiące. Dochod z *Kharach* bywa w arendę puszczany więcey daiącemu, rocznym kontraktem od *Teftedar* czyli Podskarbiego podpisanym. Ten dochod nie czyni więcey skarbowi iak 14 lub 15 tysięcy kies. Lecz gdyby porządniey i sprawiedliwiey był wybierany uczyniłby więcey 30 tysięcy. 2.) Drugi gatunek podatkow pochodzi z ceł i przynosi od 8. do 10 tysięcy &c. 3.) Z przedaży rożnych urzędow iako to *Woiewodow, Musselin, Muhassel.* 3.) Nakoniec z przedaży dobr Cesarskich w dożywocia lub z sukcessyą na linią męzką. Trudno iest wiedzieć wiele to czynić może skarbowi i same tylko wszędzie widać abuza. Toż samo widzieć się daie we wszystkich innych administracyi częściach; Baszowie samowolnie mniey lub więcey dostarczaią skarbowi w proporcyą odległości od stołecznego miasta. Zgoła, im więcey zapatruiemy się, na ten ogromny kolos, tym trudniey iest poiąć iakim się utrzymuie sposobem.

Zrzodła dochodow wspomniane składaią skarb kraiowy, zamiast pomnożenia go mądrą administracyą przedsięwzięto nowe nakładać podatki. Wino i inne produkta dawniey zupełnie od ceł wolne, opłacać teraz muszą. Co uczyni do 18. tysięcy kies. Może się to wydawać będzie pożytecznym w oczach kalkuluiącego tylko liczbę i tymczasowy interes, ale nie zastanawiaiącego się nad szczęściem i pomyślnością ludu. Autora tey nowości *Tehelebi effendi*, powszechnie w całym Państwie przeklinaią; i od 4 lat trudno uśmierzyć wynikaiące z tąd zamięszania i bunty. Zdaie się, iż teraznieysi politycy w spekulacyach swych o przyszłości zapomnieli. Ten sam *Tehelebi Effendi* rozumieiąc, że przez zfałszowanie monety skarb powiększy, uczynił prawdziwą szkodę rządowi do tego stopnia, iż czerwony złoty dawniey 4 piastry, a teraz 7 i poł iest płacony.

Z Rzymu 16. Października.

Słychać, że nowy Minister Francuzki *Buonaparte*, żądał imieniem Dyrektoryatu wyk: od Papieża, aby 1) Dwor Rzymski ogłosił się być za Francuzami albo przeciw nim. 2.) Aby w pierwszym przypadku, wspierał ich rekwizytami wszelkiego rodzaiu. 3.) Aby przyiął Ministra Rzpltey Cisalpińskiey. — Na te insynuacye dwor nasz miał odpowiedzieć, że na pierwszy i 2gi punkt żadne przyrzeczenie dane być nie może, z przyczyny niedostatku w skarbie, co się tycze trzeciego Papież chętnie na niego zezwala.

N° 91

DODATEK DO GAZETY WARSZAWSKIEY

Z WARSZAWY DNIA 14 LISTOPADA 1797 R WE WTOREK.

Za zbliżeniem się terminu weryfikacyi, Kommisſya wspolna trzech Nayiaśnieyszych Dworow, lubo iuż poprzedniczo przy wpisach każdego w ſzczegolności z podaiących swe pretenſye, tak do Nayiaśn: Krola JMci Stanisława Augusta, iako też do bywszey Rzpltey Polskiey uprzedziła, iż ieſzcze raz wszyscy przed Kommisſyą bądź osobiście, bądź przez swych Plenipotentow w czasie rozstrząsania i weryfikacyi tychże pretensyi stawić się będą musieli: wszelako żeby się nikt niedostatecznym uwiadomieniem składać nie mogł, albo dla niedokładney informacyi w ſwoich ſprawiedliwych pretensyach nie upadał, taż Kommisſya oſądziła za rzecz potrzebną, ostrzedz powtornie wszystkich do Nayiaśnieyſzego Krola JMci Stanisława Augusta i bywszey Rzpltey Polskiey prawa i pretensye maiących, i ktore iuż z rozkazu Pełnomocnych Nayiaśnieyszych trzech Dworow Kommiſsarzy w protokuł wpisane i zanumerowane zostały, iż za przywołaniem tychże przez Gazety, tudzież Afisze na publicznych mieyscach miasta Warſzawy przybiiać się maiące, przed Kommisſyą na terminie ſobie przepisanym oryginalnie ſwe dokumenta i dowody składać są obowiązani. A ieżeliby kto wprzeciągu miesiąca od daty przywołania rachuiąc, stawić się na terminie oznaczonym zaniedbał, tedy pretensye iego za nieważne uznane i przez Kommisſyą odrzucone zostaną: a nawet i to dobrodzieystwo całomiesięcznego czasu służyć ma, iedynie dla tych oſob, ktore dowiodą, iż interesſa nagłe oddalenia się ich z Warſzawy przyczyną były. — Dan w Warſzawie 18. Października 1797. roku. — Kommisſya do uregulowania długow Krola JMci Stanisława Augusta i bywszey Rzpltey Polskiey.

Kommissya do uregulowania długow Krola JMci Stanisława i bywszey Rzeczypospolitey Polskiey, ostrzega wſzystkich, ktorzy ſą właścicielami papierow Krola JMci Stanisława Augusta na ukaziciela czyli au porteur zwanych, iż przy nastąpić maiącey weryfikacyi ſzczegulniey ſpoſob i prawo nabycia tychże papierow okazać maią na pismie. — w Warszawie d. 6. Listopada 1797.

Kommissya przez Nayiaśnieyſze dwa Dwory Cesarskie i Krolewsko Pruski, do upadłych sześciu Bankow, to iest: Urodzonych Piotra Teppera, Karola Szultza, Fryderyka Kabryta, Prota Potockiego, Macieia Łyszkiewicza i Jana Dawida Heyzlera wyznaczona. — Wszystkim w ogolności wierzycielom, we wſzystkich iakichkolwiek bądź kraiach znayduiącym się, a prawa i pretensye iakieżkolwiek do upadłych wyżey wyrażonych Bankow mieć się rozumieiącym do wiadomości publiczney podaie, iż Kommisſya przerzeczona od wyżey wzmiankowanych trzech Nayiaśnieyszych Dworow wyznaczona stosownie do prawideł tęż Kommisſyą stanowiących, dzieło swoie w Mieście Warſzawie na dniu 18. Miesiąca Września roku 1797. rozpoczęła, a w dalszym ciągu swych czynności do każdego w ſzczegolności upadłego Banku Deputacyą z Grona swego wyznaczyła. — Zaczym wszystkich wzmiankowanych w ogolności wierzycielow, ażeby w przeciągu trzech Miesięcy od dnia dzisieyszego do dnia trzeciego Miesiąca Stycznia roku nadchodzącego 1798. miarkuiąc przed tąż Kommisſyą bądź osobiście, bądź przez umocowanych Pełnomocnikow, stawali, Prawa ſwoie likwidowali, lub dawnieysze ſwe likwidacye legalizowali, zawiadomia. Po ktorym to upłynionym czasie nie likwiduiacy Praw ſwych wierzyciele, zupełnie w pretensyach ſwoich upadać będą, i onym wieczne milczenie nakazane będzie. — Aby zaś Proklamacya ninieysza do każdego wiadomości doszła, onę w gazetach Wiedeńskich, Peterzburskich, Berlińskich, Warszawskich, Hamburskich, Amszterdamskich, Krolewieckich, Krakowskich, Gdańskich, Wrocławskich, Lwowskich, i Litewskich, po trzy razy w przeciągu wyżey oznaczonym, wydrukowaną i ogłoſzoną, mieć chce. — Działo się w Warſzawie na ſessyi Kommiſsyi dnia 3. Miesiąca Października R. 1797.

Raczyński Prezyduiący.

Zgodno z Protokułem Adam Mędrzecki teyże Kommiſsyi Pisarz.

Z Wiednia 4 Listopada.

Dnia ieszcze 24 zeszłego miesiąca Cesarz wydał rozkaz wstrzymuiący rekrutowanie we wszystkich dziedzicznych Austryackich prowincyach, a rada woienna pozwoliła artystom reklamować od woysk ludzi dawniey przy nich będących.

Wszyscy zapewniaią, że pokoy Rzeszy Niemieckiey z Francyą nie będzie tak wiele trudnościom podpadał iak dawniey rozumiano, gdyż iuż zasady iego są z naszym dworem umowione.

Woyska Węgierskie będące w marszu dostały kontr ordynans. Od korpusu woluntaryuszow Wiedeńskich wielu rozpuszczono. Papiery kraiowe 8. od sta w swym kredycie zyskały.

Z *Udine* donoszą, że gdy ultimatum rządu Francuzkiego przysłane tam zostało, Ministrowie Cesarscy oświadczyli, że ich pełnomocnictwo upoważnia ich dostatecznie do podpisania go; lecz, że przedłużone zawieszenie broni, daie tyle czasu, ile potrzeba, do odebrania odpowiedzi z *Wiednia*; życzą sobią przeto przesłać ie Cesarzowi. *Buonaparte* zezwolił na to, i gdy nastąpiła odpowiedź dworu naszego pokoy podpisany został.

Mamy tu wiadomość, że *Buonaparte* zlecił był Generałowi *Desaix* powracaiącemu przez *Munich* do *Strazburga*, ażeby się upomniał u Elektora Bawarskiego o zapłacenie tey summy, ktorą w czasie woyny za ochronę swego kraiu przyrzekł, co iednak od Elektora ratyfikowanym nie było. W przypadku odmowienia *Buonaparte* groził czynnościami nieprzyiacielskiemi i odłączeniem Bawaryi od Kongressu Rzeszy. Słychać, że Elektor doniosł o tym naszemu dworowi.

Z Hagi 31. Października.

Wczoray Ob. *Magnen* rozpoczął swoią prezydencyą w Konwencyi narodowey następuiącemi słowy: „Z wszystkich nowin, ktore wam poprzedniey moi udzielili, zdaie się, że mnie zostawionym było, naypomyślnieyszą wam donieść. Pokoy, pokoy, przynoszący szczęście zstąpił znowu z nieba na ziemię. Woyna między Francyą i Domem Austryackim ukończyła się, a Rzplta nasza rownie iak cała ludzkość ciesząca się z tego, iest od swego sprzymierzeńca, Rzpltey Francuzkiey, rownie w traktacie z tym Mocarstwem iako i dawniey w innych umieszczona.„

Wiadomość ta od członkow zgromadzenia i słuchaczow z naywiększym ukontentowaniem przyięta była, i zaraz postanowiono uwiadomić o tym pokoiu wydziały władzy wykonawczey w *Hadze* będące. Ob. *Hahn* doniosł, że wydział interessow zagranicznych zasłał żądanie do wydziału kraiowego, ażeby przez wystrzał z armat lud o takowym zdarzeniu uwiadomić, — co też nastąpiło, a wieczorem towarzystwa patryotyczne iako też i inne iluminowały wiele domow i mimo mocnego deszczu po wszystkich ulicach muzyka garnizonu słyszeć się dała. Radość publiczna była nadzwyczayna.

Kupcy nasi nowe dla siebie do zarobku zrzodła upatruią, a kapitaliści maiący summy w kraiach dawniey woyną zaiętych, cieszą się, że będą mogli odebrać zaległe iuż od lat kilku prowizye.

Wiadomość o pokoiu przywiozł G. *Berthier* d. 26 wieczorem do *Paryża*, dla tego pisma Francuzkie pod tą datą nic ieszcze o tym nie donoszą. — Tegoż ieszcze wieczora pomyślna ta wiadomość przez wystrzał z armat w *Paryżu* do wiadomości powszechney była podana, i na sessyi ciała prawodawczego po oddaleniu słuchaczow, artykuły pokoiu przeczytane zostały.

Względem rożnych adressow i pro-

iektow ściągaiących się do przywrocenia do dawnego ftanu naszey siły zbroyney morfkiey, Kommissya na ich roztrząsanie wyznaczona, zdała wczoray rapport przez Ob. *Vreede*, żądaiąc, ażeby była umocowana do traktowania z Kommissyami interessow zagranicznych i fkarbową. Co się tycze fkładki dobrowolney dla wdow i sierot poległych w bitwie, zdaniem było Kommissyi, ażeby te do iedney ogulney kassy oddane zoftały, i podała procz tego proiekt do odezwy wydać się mianey w tym celu do narodu. Zamianą niewolnikow Kommissya interessow zagranicznych ma się zatrudniać, ona także zdać ma rapport ile ten bez uszczerbku ogulnego dobra oyczyzny uczyniony być może, względem wyiścia pod żagle flotty i nie włożonego na okręty embargo. Zamiaft medalu w nadgrodę mężnym marynarzom, Kommissya proiektowała raczey podarunek iednomiesięczney płacy &c. — Pierwszy artykuł Konwencya uchwaliła, inne zaś roztrząsane być maią.

Z Bruxelli 7. Brumaire (28 Październ.)

Sławna akademia w *Lowanium* utrzymuiąca się tak długo w pośrzod odmian wszelkiego gatunku doświadczanych przez nasze departamenta, musiała teraz uftąpić losowi, ktory ią dawno czekał. Adminiftracya departamentowa ftosownie do rozkazu minifstra wewnętrznego naftępuiący wydała wyrok. 1.) Nauki publiczne uftaną w akademii w *Lowanium* od dnia publikacyi ninieyszey uftawy, (co wczoray naftąpiło.) 2.) Adminiftracya municypalna ma zlecenie przyłożenia pieczęci na wszyftkich papierach, dobrach ruchomych i nieruchomych tey akademii. 3.) Exaktorowie w tych dobrach będący zarządzeniem ich zatrudniać się nie maią, to albowiem będzie poruczone Exaktorom dobr narodowych. 4.) Dwoch Kommissarzow posłanych ieft do *Lowanium*, dla zrobienia urządzeń potrzebnych w tey mierze. 5.) Wszyftkie kollegia służące do oświecenia publicznego są także reformowane, nauki w nich maią bydź dawane w sposobie używanym w szkołach centralnych.

Doktor Teologii *Havelange* Prezydent w Collegium w *Lowanium* i dwoch innych Xięży są aresztowani, i maią bydź deportowanemi na drugi brzeg *Renu*, za exorcyzmowanie młodey dziewczyny opętaney niby od diabła w małym mieście *Montaigu* przy *Lowanium*. — Sekretarz Arcy Biskupa *Malesimi*, Kanonik *Duvivier* i wielu innych Xięży maią także bydź deportowanemi.

Z Wirtemberfkiego 22 Października.

Zgromadzeny seym nasz w *Stuttgard* w miesiącu Marcu, trwa ciągle, i ieżeli iakie nadzwyczayne okoliczności nie naftąpią, do przyszłego roku przeciągnie się. Dla umnieyszenia wydatkow małym miaftom, poftanowiono (lecz tylko na ten raz), ażeby połowa wydatkow seymowych z kassy kraiowey zaftąpiona była. — Między szczegulnieyszemi uftawami tego seymu, ieft zniesienie ciążącego dawnego podatku na wino, na to mieysce uftanowiono nowy od psow do zabawy służących, zbytkowych koni, pudrowanych włosow, od tego iednak woyfko ieft wyięte.

Z Bamberg 28. Października.

Onegday cofniono rofkazy względem organizacyi tuteyszego pospolitego ruszenia, toż samo iuż i w innych ftronach cyrkułu Frankonii naftąpiło.

Od wyższego Renu 28 Października.

W Bawaryi oftre urządzenia porobiono przeciw rospuście dezerterow od korpusu *Kondeusza* — Wiadomo ieft, że część iego nie fkładaiąca się z rodowitych

Francuzow rospuszczona została — Nie ktorzy z tych przyymuią służbe w korpusie w okolicy *Augsburga* zaciąganym, a maiącym się składać z 1,200 ludzi pod kommendą Pułkownika *Carneville*.

Słychać, że Cesarz Rossyiski naznaczył 200,000 rubli pensyi roczney *Ludwikowi XVIII*.

Z Frankfortu 28 Października.

Magistrat tuteyszy wysłał deputacyą z powinszowaniem względem zawartego pokoiu tak do Cesarskiego Posła iako i kommendanta woysk austryackich.

Rozkazy G. *Augerau* są wydawane pod pieczęcią armii Francuzkiey *Niemiec* na ktorey z daleka niby most przy *Arcole* iest wyrażony.

Stoiącym w okolicy *Worms* woyskom Francuzkim wczoray urzędownie o pokoiu doniesiono.

Jak tylko Arcy-Xiąże *Karol* odebrał doniesienie o pokoiu, zaraz wydał rozkaz ażeby woyska w *czarnym lesie* zgromadzaiące się, na dawne stanowiska w Szwabii powrociły. — Słychać, że Arcy Xiąże *Karol* do *Wiednia* wkrotce powroci, a G. *Latour* kommende po nim obeymie.

Z Hamburga 4 Listopada.

Przed 2 dniami wyiechał z tąd do *Berlina* P. *Adams* Minister pełnomocny połnocnych Ameryki stanow.

Z Kolonii (8 Brumaire) 29 Paźdz:

G. *Augereau* przyiechał dziś rano o 10 na rownine przed bramą *S. Seweryna*. Tam czekali na niego G. *Macdonald* z swoią dywizyą, G. *Harville* inspcktor iazdy, Jakob *Trigny* kommendant kraiow zawoiowanych &c. iak tylko wystrzałem z armaty przybycie naywyższego wodza oznaymiono, wszystkie dzwony miasta słyszeć się dały i kompanie mieszczan wystąpiły z swemi sztandarami. G. *Macdonald* odprawił rewią swoiego woyska, poczym *Augereau* w towarzystwie bardzo wielu officerow bywszey armii *Sambry* i *Mozy* przyiechał do miasta. Wodz ten iest w kwiecie wieku, piękney figury i fizyonomii uymuiącey.

Z Kolonii 9. Brumaire (30 Październ.)

Gen: *Augereau* udał się wczoray na sessyą publiczną Magistratu Kolońskiego.

Prezydent miał do niego mowe stosowną do okoliczności, a potym młoda iedna Panna ofiarowała mu wieniec laurowy. Wodz Francuzki czuły na ten hołd z rownym pomiarkowaniem iako i wspaniałością odpowiedział, dziełąc wieniec dany sobie między Generałow i officerow ktorzy go otaczali. — Wieczorem wszyscy mieszkańcy za wezwaniem magistratu domy swoie illuminowali.

Z Mediolanu 20 Października.

Dyrektoryat nasz uwiadomiony dziś został przez kuryera, że pokoy w nocy z 17go na 18ty t. m. podpisano. Gen: *Berthier* przyiechał tu dziś rano, zatrzymał się godzin kilka, i w dalszą do *Paryża* puścił się podroż. Podług listow z *Lukki*, rewolucya bliska iest wybuchnienia w małey tey Rzpltey. Senat iey na dwie partye iest podzielony i na iedney z ostatnich sessyi iego, ledwo że do bicia się nie przyszło.

Sekretarz Dyrektoryatu naszego, poiechał onegday do głowney kwatery do *Passeriano*, dla przełożenia Gen. *Buonaparte* umowy zawartey między Ob. *Haller* Administratorem generalnym kontrybucyi na rzecz rządu Francuzkiego i Rzpltą Cisalpińską. Mocą tey umowy Rzplta nasza nabyła za 3 milliony liwrow, maiące być na ręce Ob. *Haller* wyliczone, wszystkich dobr należących do rządu Xięstwa *Mantui*.

Gen: *Buonaparte* wydał już rozkaz do złączenia z Rzplitą naszą kraiow *Bre-*

ſtiańſkiego i *Mantuańſkiego*, i podzielenia ich na departamenta.

Podług nowey konſtytucyi Rzpltey Genueńſkiey, wszyscy Xięża i bywsza szlachta na 9 lat od ciała prawodawczego i Dyrektoryatu wyłączeni zoſtali.

Z *Ankony* donoszą, że przy obchodzie zwycięztwa na dniu 18 *Fructidor* odniesionego, wielkie w mieście było zamięszanie. Lud rozumieiąc, że pałac Biſkupa nie był doſtatecznie oświecony, wybił kamieniami wszyſtkie okna, zburzył herby Biſkupa i spokoyność z wielką trudnością była przywrocona.

Z Udine 22 Października.

Wszyſtkie fortyfikacye i inne woyſkowe roboty zawieszono. Woyſka zewsząd cofaią się. Jedna tylko tu ieszcze pozoſtała dywizya Gen: *Bernadotte*, lecz i ta w kilku dniach cofnie się. Przyiechał tu iuż Generał ieden Auſtryacki dla założenia potrzebnych magazynow dla woyſk Cesarſkich, maiących niezwłocznie weyść do *Friolu*.

Gen: *Buonaparte* przyiedzie tu dziś po południu. Przygotowano dla niego wspaniałe pomieszkanie i wieczerzę na 60 osob. Krotko tu zabawiwszy poiedzie do *Mediolanu*. Gen: Francuzki *Sarrazin* uwolnił iuż od służby młodzież z naybogatszych familii naszych, ktora własnym kosztem ekwipować się i służbę huzarſką czynić miała. Podobne urządzenia w innych także miaſtach Weneckich ma naſtąpić.

Od granic Włoſkich 24 Października.

Woyſka Francuzkie cofaią się iuż w kray Mediolańſki, ale wielkie ieszcze wybieraią kontrybucye. Patryoci Weneccy bardzo są zmięszani.

Z Wenecyi 25 Października.

Mieszkańcy tuteysi bardzo są podzieleni. Wiadomość o uſtąpieniu Auſtryi kraiu Weneckiego, przywiodła do rozpaczy wszyſtkich ſtronnikow demokracyi, nie spodziewaiących się, aby negocyacya taki wzięła koniec. Większość iednak Wenetow cieszy się z tego, że przeyidzie pod panowanie Cesarſkie. Dla utrzymania spokoyności Generał Francuzki *Serrurier* wszedł do *Wenecyi* z 8,000 woyſka.

Rapport uczyniony w municypalności przed kilku dniami przez Ob. *Dandolo*, sprawił iuż był obawę między naszemi demokratami. Obywatel ten, ktory iak wiadomo, udał się do Gen: *Buonaparte* dla przyśpieszenia unii prowincyi Weneckich doniosł w rapporcie wspomnionym, że Generał kommenderuiący ułożył był plan względem *Terra firma*, a potym względem Iſtryi i Dalmacyi, lecz że nagła zmiana w interessach, zniewoliła go do odrzucenia tych planow, zważywszy zachodzące między Pełnomocnikami Auſtryackiemi i Rzpltey Francuzkiey trudności względem maiących się uſtanowić kompensacyi. „

Dnia 20 t. m. w magazynie w *Lido* wszczął się pożar, ale za przyłożeniem się woyſkowych ugaszony zoſtał.

Z Augsburga 28 Października.

List z *Wenecyi* pod datą 20 t. m. donosi: Dziś rano magazyn prochu zawieraiący w sobie wielką moc bomb i kul wyleciał na powietrze z hukiem ſtrasznym. W tym momencie w magazynie iednym wszczął się pożar, lecz przygaszony zoſtał.

Z Peterzburga 24. Października.

Połkownik *Tuczkow* otrzymał ſtopień Generał Majora i Szefa Białozerſkiego regimentu Muszkietyerow. Połkownik *Müller* na własną prożbę uwolniony od służby, z rangą Generał Majora, dozwoleniem noszenia munduru i pensyą iaką miał przedtym. Połkownik *Zakrzewſki* zoſtał

Generał Majorem, kommendantem *Rewla* i Szefem regimentu garnizonowego na mieyscu zmarłego Generała infanteryi *Kochius*.

Z Sztokolmu 20 Października.

Krol nasz iako Gwarant pokoiu Westfalskiego, na Kongres Rzeszy z Rzeplitą Francuzką mianował nadzwyczaynym Ambassadorem znanego Generała Maiora Hrabiego *Fersen*, Ministrem Pełnomocnym w *Ratyzbonie* P. *Bildt*, a Sekretarzem legacyi P. *Schverbing*.

Małżonka Krolewska w przyszły poniedziałek do zamku *Drottningholm* przybędzie. Z powodu wkrotce maiącego nastąpić iey wiazdu, opis ceremoniału przez Marszałka Państwa Hrabiego *Oxenstierna* wydany już został. Codziennie przybywa tu wielka liczba osob z rożnych stron Krolestwa, tak, że ludność tuteysza od wielu lat nie była tak znaczna iak teraz.

Będący tu Poseł nadzwyczayny Rzeplitey Batawow *van Deden* na czas nieiaki z tąd odiedzie, a Poseł tegoż Mocarstwa przy dworze Duńskim *Bangeman Huygens* w tych dniach z *Kopenhagi* tu przybył.

Z Sztokolmu 24 Października.

Monarcha nasz z małżonką swą przybył przed 2 dniami do zamku *Gripsholm* 7 mil z tąd odległego. Z tamtąd przedsięwzięto dalszą podroż do zamku *Drottningholm*, gdzie nayprzod Krol udał się. Krolowa wsiadła na statek w *Fillia*, gdzie wiele szalup zgromadzono, ta na ktorey się znaydowała, była pod kommendą szefa tuteyszey eskadry Pułkownika *Rosenstein*. O godzinie 4 po południu flottylla szalup zawinęła do *Drottningholm* w pośrzod okrzykow ludu i wystrzału z armat 256 razy. — Wysiadaiącą Krolowe przy moście, sam nasz monarcha w towarzystkie całego Dworu z naywiększą wspaniałością przyimował. Obydwa regimenta gwardyi stały w szeregu od mostu, aż do wschodow zamkowych. Gdy Krolowa prowadzona od Monarchy do wewnętrznych pokoiow zamku przybyła, prezentowano iey nayznacznieysze dworu Krolewskiego osoby. Wieczorem była opera, a zamek cały i okolice, naypiękniey illuminowano. Gdy w operze przyszło do strofy, w ktorey *Achilles* zachęcał lud do obchodzenia uroczyście przybycia Krolowy, powszechne oklaski licznie zgromadzoney publiczności słyszeć się dały: nastąpiła potym wspaniała wieczerza. Krolowa zostanie w *Drottningholm* aż do aktu uroczystego ślubu, co d. 31 t. m. ma nastąpić.

Karol Xiąże Sudermanii dla słabości zdrowia, nie mogł być przytomnym na wczorayszym festynie.

Nowy Portugalski Minister Kawaler *Correa* onegday tu z *Lizbony* przybył.

Krol JMść wczoray ieszcze wieczorem przybył do naszey stolicy, a dziś zniosł ustanowioną w czasie swoiey nieprzytomności Administracyą rządu.

Mała nasza eskadra, ktora w tym roku dla zasłony handlu wraz z Duńską krążyła po morzu, do *Carlscrony* iuż zawinęła.

Z Kopenhagi 28 Października.

Wczoray Krol mianował kommissyą do podania proiektu względem wolności druku.

Port w Indyach zachodnich wolnym ogłoszony, nie iest *Curaçao* lecz *Caracas*.

Die 45. Ziehung der Königl: Preussisch: Süd-Preussischer Dritten Zahlen Lotterie. Zum Besten der Invaliden, Witwen, Versorgungs-Schulen, und Armen-Anstalten, ist geschehen in Warschau in Gegenwart der Königl: General Lotterie Administrations Commissarien Mon-

45. Ciągnienie Krola J. Pruskiego Trzeciey Loteryi Liczbowey. Na rzecz Inwalidow, Wdow, i Szkoł, tudzież na wsparcie Szpitalow urządzone, działo się w Warszawie w przytomności Kommissarzow Generalney Administracyi Loteryi Krolewskiey w Poniedziałek d. 13.

tag den 2. November 1797. früh um 9. Uhr. — Herausgezogene Nummern sind:
60. 69. 41. 6. 64.
Die 46 Ziehung ist Donerstag den 23 November 1797. Früh um 9. Uhr. — Die Einsätze werden bei allen in Warschau und Prag angestellten Lotterie Einnehmern bis Dinstag den 21 November morgens, im Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau aber bis Abends vor der Ziehung angenommen.
Die 47 Ziehung bleibt auf den 4 December.
In den Königl: Haupt Einnahme Comptoir zu Warschau sind auch Loose zur Königl: Berliner Clafsen Lotterie zu haben.

Listopada 1797. rano o godzinie 9. — Wyciągnione Numera są:
60. 69. 41. 6. 64.
46. Ciągnienie będzie we Czwartek 23. Listopada 1797. rano o godzinie 9tey. — Stawki u wszystkich Kollektorow, w Warszawie i na Pradze tylko do Wtorku d. 21. Listopada rano, a w Kantorze Generalnym w Warszawie aż do wieczora przed ciągnieniem przyjętemi będą.
47 Ciągnienie będzie d. 4. Grudnia.
W Krolewskim Kantorze Generalnym w Warszawie; można też dostać Losow na Krolewską Berlińską Loteryą Klassową.

Citatio Edictalis.

Gdy w Jego Krolewskiey Mości Południowo-Pruskiey Regencyi w Poznaniu, proces inkwizycyi kryminalney, przeciwko zbiegłemu Ur: Pawłowi Magnuskiemu, za zrabowanie poczty Toruńskiey wozowey, iako też niebezpieczne obeyście się z osobami na teyże Poczcie znaydującemi się wytoczonym, i areszt publiczny na maiątku iego zawieszonym został, przeto obwieszczaiąc toż samo ninieyszem pismem publicznie, zaleca się każdemu z osobna, aby znayduiące się w ręku iego pieniądze rzeczy, i papiery tegoż Ur: Magnuskiego, ani iemu samemu, ani też komukolwiek bądź innemu nie wydawał, lecz uczyniwszy natychmiast wierne o tym doniesienie naszey tuteyszey Regencyi, wspomnione pieniądze, rzeczy, lub papiery, iednakowoż nie bez ostrzeżenia sobie mianych do tychże praw do depozytoryum Regencyinego złożył. Każdy zaś ktoby przeciwko ninieyszemu urządzeniu miał sobie postąpić spodziewać się powinien, iż zapłata, lub wydanie czego, za nieważne poczytane będą, a tenże za utracaiącego miane do tego prawo ogłoszony, i procz tego za obeyście się przeciw swemu obowiązkowi uczynione, osobiście ieszcze do odpowiedzi pociągnionym zostanie. Podług czego zachować się należy. Dan w Poznaniu dnia 14 Mca Września 1797.

Avertissement.

Tabakierka Tombakowa na Ulicy znaleziona została. Nieznaiomy właściciel wzywa się zatym: aby w przeciągu 4 tygodni do odebrania oney do Dyrekcyi Policyi się odezwał, w przeciwnym bowiem razie po upłynieniu tego czasu; innaby względem niey nastąpiła Dyspozycya. Datt w Warszawie dnia 7. Listopada 1797. — J. K. Mci Pruskiey Dyrekcya Policyi.

In Termino den 18 December Vormittags um 9. Uhr sollen hier in Strykow in der hiesigen Creis Justiz Commissions Stube verschiedene abgepfändete Effecten, bestehend in etwas Katun, Rach, Leinwand, Boye, Gold, Silber, Wagen und Geschirr durch gerichtliche Auction veräussert werden. Es werden demnach alle Kaufslustige geziemend ersucht in Termino praefixo in der Creis Justiz Commissions Stube hier zu Strykow sich einzufinden, und Jhren Bot und Meistgebot zu verlautbaren, wo sodann der Bietende gegen sofortе Erlegung des Meistgeboths in Preufs: Courant des gerichtlichen Zuschlags sich vergewissert halten kann. Strykow den 17 August 1797 Königl: Süd Preufs: Creis Jutiz Commission.

W terminie dnia 18 Grudnia r. b. przed południem o godzinie 9tey maią bydź tu w Strykowie w tuteyszey Justiz Kommissyi Izbie rożne zaaresztowane rzeczy, składaiące się nieco z Kartunu, Rasy, Płotna, Bai, złota, srebra, wozow, zaprzęgow przez sądową aukcyą sprzedane. Zaprasza się przeto wszystkich maiących chęć do kupna, aby się w przyszłym terminie w Kreys Justiz Kommissyi Izbie tu w Strykowie znaydowili i swą licytacyą i więcey podania utwierdzali, gdzie na ow czas licytuiący za złożeniem natychmiast więcey podania w Pruskiey Courant maiącey monecie z sądowym przybiciem zapewnionym odebrania być może. W Strykowie d. 17go Sierp: 1797. Krolewsko Prus: Południ: Sądowa Powiatowa Kommissya.

Avertissement.

Bei dem Justiz Magistrat der Königl: Preus: Haupt und Residenz Stadt Warschau, ist das dem Herrn Grafen Michael von Ogiński zugehörige auf der Crakauer Vorstadt sub Nro 414. belegene Palais, welches nach der darüber angefertigten gerichtlichen Taxe, welche täglich in der

Przez Magistrat sprawiedliwości Miasta Krola JMci Pruskiego Głownego i Rezydencyonalnego Warszawy Pałac JW. Michała Hrabi Ogińskiego własny przy Ulicy Krakowskie Przedmieście pod Nrem 414. sytuowany, podług urzędownie expedyowaney Taxy ktora każdego

Registratur des Justiz Magistrats eingesehen werden kann, auf 135,549. fl: 22 gr: polnisch gewürdigt worden, öffentlich sub hasta gestellet und die Licitations Termine auf den 4. Januar, den 8. Maertz und den 10. May künftigen Jahres, jedesmahl Vormittags um 9. Uhr, vor dem Deputato Collegii Herrn Justitz Magistrats Aſseſsor Voigt im Collegien Hause auf dem Cadetten Hofe angesetzet worden; welches den Kauflustigen mit dem Beifügen bekannt gemacht wird, daſs auf die nach dem letzten Termin etwa noch einkommende Gebote nicht weiter reflect'rt werden soll. Zugleich sind auch alle unbekannte Real Praetendenten des Herrn Grafen von Ogiński, zur Erscheinung in den Licitations Terminen mit der Verwarnung vorgeladen; daſs die Ausbleibenden mit Jhren etwanigen Real Ansprüchen auf das Grundstück werden praecludiret, und ihnen deshalb ein ewiges Stillschweigen auferlegt werden wird. Warschau den 4. Octob: 1797. Königl: Preus. Justiz Magistrats.

czasu w Registraturze Magistratu ſprawiedliwości widziana być może zł: 135,549 gr: 22 pol: oszacowany, na publiczną licytacyą wystawiony został, ktorego Licytacya w dniach 4. Stycznia, 8. Marca i 10. Maia, każdego czasu z rana o godzinie 9tey przez Deputowanego JP. Voigta Aſseſsora Magistratu ſprawiedliwości odbyta bydź ma; Uwiadomiaią się przeto, o tym życzący sobie takowy Pałac nabyć, ostrzegaiąc onych, iż po upłynionym ostatnim Terminie na plus offerencyą ich zważano więcey nie będzie. Nie stawaiący, w iakichkolwiek swych realnych pretensyach do pomienionych dobr stoiących mianych odpadną i wieczne im milczenie nakazane zostanie. W Warszawie dnia 4. Października 1797. Krolewsko-Pruski Magistrat ſprawiedliwości.

DONIESIENIA.

Ludwik Fietta podaie do wiadomości Amatorom kunsztow, iż w Magazynie Koperſztychow na Krakowskim Przedmieściu na przeciw Poczty pod Nrem 381. na pierwszym piętrze, przybyły naynowsze Koperſztychy z Anglii w wszelkich rodzaiach, tak w kolorowym iako i czarnym druku.

Da von denen dem Bevollmächtigtem des Fürsten Adam Czartoryiski Herrn v. Skowroński, auf der Reise von Königsberg nach Prasznitz zu anfang Julii a. c. entkommenen 11,000. Duc: bis hiezu gar keine Nachricht eingegangen: es dahero zu vermuthen stehet, dass diese ſumme Goldes von einem boshaften Finder verheimlicht wird, zo wird demienigen so über den Diebstahl, oder die Verheimligung dieſer 11,000 Duc: eine zuverlässige Anzeige zu geben weis, nicht nur die bereits ausgebotene Recompense 600 Duc: und nach befinden der Umstände, auch ein mehreres zugezichert, sondern auch das feste Versprechen gemacht seinen Namen zu verschweigen. Alle und jede Gerichts-obrigkeiten werden dienstlich erzucht auf dergleichen Leute die weder die Gewohnheit Geld vorraetig bey sich finden laſsen, und darüber verdaechtig werden, ein aufmerkſames Auge zu haben. Alle Anzeigen wegen dieses verlohren gegangenen oder entwendetem Gelde, erbittet sich endes unterſchriebener wohnhaft in Warſchau in dem ſogenanten Blauen Palais. Warſchau den 20 Sept: 1797. v. Buczkowski.

Gdy o Barylce w okolicy Miasta Prasznisza P. Skowrońskiemu Sekretarzowi JO. Xięcia Jmci Adama Czartoryskiego z Krolewca na początku Lipca do Warſzawy iadącemu z iedynastą tysiącami Czer: zło: dico Nro 11,000 cz. zł. w ſamym złocie, zginioney, żadney dotąd wiadomości powziąść nie można, co niewątpliwym iest znakiem, iż ta tak znakomita ſumma rozmyslnie zostaie utaioną, zatym podaie ſię ninieyſze obwieſzczenie do wiedzy publiczności, iż ktoby o tey kradzieży, czyli zataieniu tych pieniędzy wywiedział się i dokładne o nich dać mogł uwiadomienie, niech nietylko nadgrody czerwonych złotych ſześciuſet dico Nro cz: zło: 600, i więcey według okoliczności, ale też i tego pewnym będzie, iż imie iego zamilczane zostanie. Usilne zachodzą prosby do wſzystkich Zwierzchności i Magistratur Miast i wsiow, aby na ludzi u ktorych niepodobną do ich ſytuacyi postrzegą wielość pieniędzy baczność dać raczyli, i odkrywſzy osobę, u ktorey te pieniądze znayduią się, JP. Buczkowskiemu Kommisſarzowi pomienionego Xięcia Jmci w Warſzawie w Błękitnym Pałacu mieſzkaiącemu nieodwłocznie o tym znać dali. Dat. w Warſzawie d. 20 Sept: 1797. Stephan Buczkowski.

Dnia 27. Października iadący z Lublina do Warſzawy zgubił Wexel po żydowsku pisany na ſummę zł: Pol: 774. na Zelmana Jośkiewicza z Lublina pisany pod datą dnia 24. lub 25. ktoby go znalazł niech się uda do Chayma Mętlewicza w Lublinie, a odbierze przyzwoitą nadgrodę.